

Venec lepih dogodkov iz življenja našega cesarja.

4. Junaška neustrašenost našega cesarja.

majnikn l. 1852. je bil ruski car na Dunaju. Neko nedeljo ga je v praterju pričakovala velika množica ljudi. Nekemu ruskemu častniku se je konj splašil, ko je nenadno s stranske ceste pridrdrala kočija, na kateri se je peljal car. Konj se ni dal ukrotiti, vrgel je jezdeca na tla ter dirjal dalje. Vse se preplašeno umika. Zdaj pridrvi s toliko silo preko mirno jahajočega jezdeca, da bi moral prevrniti tudi najmočnejšega kirasirja. Toda na konju ni bil kirasir, marveč ponosno je jahal eleganten mlad husar vitke rasti, ki je besnega konja hipoma zgrabil za uzde in ga tako silovito potegnil poleg svojega konja, da se je začel tresti in se takoj pomiril. Nekaj minut je bilo vse tiho; tudi vozovi so se ustavili. V mladem junaku pa so spoznali cesarja Franca Jožefa I. Koliko veselje je zaorilo med navdušeno množico, si lahko mislite; po prestanem strahu je vse slavilo junaškega vladarja.

* * *

Pred šestdesetimi leti se je spomladi na Laškem pričel upor proti Avstriji. Hrabri maršal Radecki zbere svojo vojsko proti sardinjskemu kralju Albertu. Tudi sedemnajstletni nadvojvoda Franc Jožef je moral iti ž njim, da si ogleda na svoje oči vojne priprave ter se uči od slavnega in izkušenega vojskovodja Radeckega.

Dan 6. maja se začne boj pri Sv. Lucijj, ki se ga hoče udeležiti tudi nadvojvoda Franc Jožef. Radecki je v velikih skrbih in tega tudi ne prikriva, marveč nagovori nadvojvodo: „Vaša cesarska visokost, kaj hočete tukaj? Vaša prisotnost mi dela skrbi, ker imam veliko odgovornost, če se Vam kaj pripeti.“

Toda s plemenitim ponosom mu odgovori vojvoda: „Gospod maršal, morda res niso pomislili dobro, ko so me poslali sem; ko sem pa že tukaj, mi brani čast, da bi se vrnil.“

Vse je občudovalo neustrašeno junaštvo mladega nadvojvoda Radecki je pisal v svojem vojnem poročilu z dne 6. maja 1848. l. vojnemu ministru: „S posebnim veseljem naznanjam, da je bil Nj. cesarska visokost nadvojvoda Franc Jožef večkrat v hudem ognju, a ostal popolnoma miren in hladnokrven. Sam sem bil priča, ko je topova krogla pred njim udarila v zemljo, a se ni ganil.“

Gozdar Damijan.

Imel je komaj deset pomladi svojega življenja za sabo, ko sta se preselila z materjo v naše kraje. Premožen kmet jima je prepustil raztrgano kočo, da sta prebivala v nji. A zato sta morala delati pri njem na polju. Kar sta več zaslužila, jima je plačal kmet navadno jeseni. Dal jima je nekaj žita in denarja, kot sta se zmenila z materjo.

Tako sta živela dolgo let ob trdo zasluženem kruhu, a živela sta le in to jima je bilo dovolj.

Po zimi, ko ni bilo na polju dela, sta morala skrbeti, da sta dobila kaj drugega. Mati je hodila na prejo k drugim ljudem; a on je pomagal pri premožnejših kmetih doma pa v gozdih, kjer so sekali drevje v zimskem času.

Dogodilo se je pa, da je iskal bližnji graščak gozdnega čuvaja. Stari mu je namreč umrl; a ker so se vsak čas pojavili kje gozdni tatovi, je moral dobiti novega.

To je povedala Damijanu mati in mu svetovala, naj se gre ponudit.

Ubogal je ter šel. Stopil je pred graščaka in mu razodel svojo prošnjo.

»Koliko si star, dečko?« ga vpraša graščak.

»Osemnajst let, gospod!«